

VOLBA PRO POKROČILÉ

Čtvrtek, 24 leden 2013

V pátek začíná první významná pravidelná volba v české historii. Právě nastává čas, kdy bychom měli mít možnost volit kohokoliv - i kdyby výběr mezi dvěma kandidáty není svobodná volba. Je to volba pro pokročilé. Také vítíme ve svobodné Evropě, kde národ své vůdce volí a nenechá si jen diktovat od patologických jedinců posedlých mocí a známostmi.

Jsmo malá země a význam našich voleb, politiků i agitací tomu odpovídá. Teď mluvím o Hitlerovi, který dal tomu největšímu a možná nejvdělanějšímu národu Evropy skutečně nezapomenutelnou lekci. Byl to smělý, hysterický člověk, který sice volby vyhrál, ale vypadalo to, že by mohl být taky jen jedním z řady, kteří vyhráli volby. V demokracii nikdo nikdy volby úplně nevyhraje, protože to má nanejvýš do voleb pravidelně. Hitler ve svém prvním povolebním projevu slíbil, že už nikdy volby nebudou. I dnes to zní jako docela dobrý vtip. Akorát, že on to se svou tvrdou menšinou proti jemné většině vybojoval. Určil pravidla, zmařil soud prvními obyvateli koncentračních táborů byli Němci. Teprve pak pravidelně li ostatní. V Česku jsme je nás si žádnou historii vytvořit, tak pokukujeme po okolí. Ani jsme se po druhé světové válce neshodli od kdy vlastně existujeme. Od československa, kteří se českoslovensci nenazývali? Od svatého Václava, o kterém Závist; Kalandra, popravený s Miladou Horákovou, tvrdil, že nikdy neexistoval? Od roku 1918, ve kterém věc nebylo jisté na jihu ani na severu, západě a východě, kde bude ležet československá hranice? Od roku 1945? Od roku 1993? A pravidelně lidová volba politika, který má pro stát nějaký význam? Tak to je fakt poprvé. A jak jsem řekl na začátku, druhé kolo, volba mezi dvěma kandidáty, není svobodná volba. To se člověk stává hráčem a achnovnici demokracie a demokracie je zápas. Férový zápas podle dohodnutých pravidel. Ale v každém případě zápas a ten nezná slitování. Má ale zákony a soudce. Bez toho nejen fotbal, ale i volby jsou nesmysl. Nakonec i nájemní smlouva a právo na život. Všechno je to jasné. Bez pravidel se nic nedohraje do konce. Svoboda je pod zákonem. Zní to nějak tvrdě, ale narazil jsem na to, když jsem se setkal s anglickým právem. Pokud by ale neexistovalo bezpráví, tak není potřeba právo formulovat. Možná právo Anglie má největší a nejdělnější zkušenost s bezprávím. Tvrdě se dobojovala k tomu, že svoboda je jen tam, kde je právo nezpochybnitelné. To pak máme zvolit i debila, by vtipně komentoval Miloš, a měl by pravdu. Familiérnost vůči Milošovi není v tuto chvíli mimo. Od roku 1975 jsem si s ním tykal už dvakrát. Po emigraci jsem to zapomněl já a po fejetonu Mikuláše bez Miloš, e má z toho vyvedl on.

Ale vraťme se do historie. Rok 2002. Já jsem se na Francouzském institutu v Praze neúspěšně pokoušel udělat něco pro svou francouzštinu. Ve Francii byly prezidentské volby. A to je pro Francouze první super extra liga. Volba nejmočnějšího v zemi, ve které dodnes provádějí jak tu lidovou revoluci, tak sebezcísaření Napoleona. Dech i srdce beroucí drama. Francie je nejen velký evropský stát, ale zároveň tváří svých dějin. My Češi své dějiny zatím jen z dálky sledujeme. Ještě jsme nezasáhli. Dokonce jsme se ani ve kole o naši státnost neúčili, že pravidelně dobývání Slovenska v roce 1919, aby tedy konečně i fyzicky patřilo Československu, veleli československým plukům italské francouzské generálové. Bitva o Zvolen. Nejdarková válečná lest Senegal. Historie je poklad o vojácích, kteří jsou schopni uskutečnit politická rozhodnutí. Ne vždy jsme na to později hrdí. Z odstupem času to také máme pravidelně připomínat povídky Jaroslava Haška. Asi věděl o našem písemě.

Takže tehdy, v roce 2002, byly všechny francouzské ústředky v Praze ve třetí pánské ulici levičáky. Do druhého kola se dostal Chirac a Le Pen. Hodně pravicový pravičák a nacista. V kavárně na dvorku jsem začal jekot i plác. Levicové hlasy srdce se rozprskly po ústředních kandidátech a propadly. Jenže druhé kolo je pro pokročilé. Nacista byl horší než "pouhý" politický nepřítel. Pravice i levice je ještě pořád v okrsku demokracie. Tak nakonec pojmenovala pravidelně Francouzská revoluce. A kde není levice nemá být ani pravice, pak už je jenom dohoda o tom, že si nebudeme oponovat, že se domluvíme, že volby jsou jen divadlo pro plebejce, kteří zákony neznají, nevytvářejí nikoho, kdo by je kontroloval. Má se se to jmenovat třetí Opoziční smlouva. Noví patriciové se vybodnou na bezmocné plebejce a domluví se rovnou mezi sebou. Takové pravidelně klady se najdou už ve starém Římě.

Volit všechny všechny ústředky. Chirac dostal okolo 80% hlasů. Takové vítězství v demokracii není normální. Masivně ho volila i levice. A to jen proto, aby zůstali na pravidelně demokracie. Za jakousi jemnou hranicí už k ní totiž není návratu a to Francouzi ze své historie vědí. My si svou historii teprve tvoříme. Dnes v měkkých a bezpečných polštářích unie s našimi evropskými sousedy. Jeden ze dvou kandidátů v sobotu vyhraje. Dech i srdce beroucí drama. Drama země, její význam ve světě je neveliký. Díky Evropě ale je. Je fajn bydlet v dobré čtvrti. Člověk nebojí ani v noci na ulici. Takže konečně volba, která není pro začátečníky.

JAROSLAV HUTKA